

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ш. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4-00 зод.
Чвертьрічно 12-00 „
Піврічно 24-00 „
Річно 48-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Латин-
ській Америці 10 дол. фр. фр.
Італії 7-50 зод., Німеччині 7-50 зод.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
чії 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 7-50 зод., Австрії 7-50 зод.,
Земля адреса 1 зод.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарня: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ЗБІЖА І ПАШУ,
дорібок Вашої цілорічної праці забезпечайте від
огню лише в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Зол. 250'---
коштує
першорядне **ЖІНОЧЕ ФУТРО**
у фірмі „Хром“, Львів, Руська 20.
Телефон 71-83.

Ремонт похилої будівлі.

Невдача німецького домагання скреслити з версайського договору засадничі політичні статті.
Вислід порозуміння.

Львів, 9. липня 1932.

Читач щоденних телеграфічних звісток із
Львова міг зауважити цікаве явище: що у
повідомленнях з тієї — здавалось би — наскрізь
економічної конференції, присвяченій найбільш
складному післявоєнному фінансово-економіч-
ному питанню грошових зобов'язань побіжде-
них супроти переможців, — найменше казалося
про парали фінансистів і економістів, лише ми-
слюхослов'я згадувалось про цифри, а зате кож-
ний вислів, кожний догол, міністрів закордон-
них справ і чільних політиків був скрупульозно
записуваний і на всі боки коментований. Мож-
ливо було теж легко зауважити дивну нервовість
польської преси, яка далеко не виявляла радо-
сті з приводу можливості францусько-німець-
кого порозуміння у справі, яка є найбільшою
турботою післявоєнного світа.

Джерелом тих явищ була свідомість, чи в
декого може підсвідомість, що у Льозанні річ
не йшла про устійнення трохи меншої чи трохи
більшої суми грошей, які мають німці даліше
платити, — що не йшло навіть про повне скрес-
лення репарацій без усякої „престіжової“ са-
тисфакції для Франції у формі мінімальної — з
погляду попередніх астрономічних цифер вер-
сайського договору і плянів Доза і Юнга — суми
„схронних“ 3-ох мільярдів марок. Коротко,
які зміни й відчували, що у Льозанні йшла річ
ні про що інше, а про підстави версайського
мирового договору, про нове поважне захитан-
ня ними, про ревізію засадничих тез, на яких
той договір спирається.

Цим разом виниго політичного характеру
висунули німці. Кажемо „цим разом“, бо досі
практикували це з правилами французів, просто
платяжучи своїх противників їх безвихідною
фінансовою ситуацією та узалежнюючи свою
фінанс. поміч чи уступки від чужих уступок по-
літ. натурі. Найяскравіше проявилось це нпр. у
відношенні до Австрії (справа тав. аншлюсу) та
в епосі великого Штресемана й його малого
наслідника Курціуса. Від часів Брінінга ситуа-
ція змінилася настільки, що Франції стало ясно,
що від Німеччини силою все одно вже нічого
відерти не можна. Наслідник Брінінга фон Па-
пен ужив супроти Франції її власну тактику:
жадав політичних концесій за ціну „почесної“
ліквідації справи відшкодувань, погрожуючи,
що в протинному разі вона буде переведена
на „почесно“, самоочинно, з великою шкодою
для престижу Франції та міжнародного спо-
кою. Конкретно німці зажадали скреслити
ступ до 8. частини версайського договору, в
якому стверджено єдину винуватість відповідаль-
ності Німеччини за вихід остаточної світової
війни і саме на цій підставі наложено на Німеч-
чину, як на морального винуватця, кару у фор-
мі військового роззброєння та великанських
„контрибуцій“, обхоплених словом „репарації“.
Тому теж німці висунули одночасно вимогу
зрівняння їх у правах зброєння. В заміну — за-
пропонували неофіційно політично-військо-
вий союз із Францією чи спільний союз із
Францією, Англією і Італією. Французи, не то-
пачкаючи цих ширших союзицьких комбінацій,
відразу забули власну повелінку недавнього
журналу і рішуче спротивилися вважати фінан-
сові справи з політичними. Офіційна франц.
агенція Гаваса розголосила заяву Ерліста, скла-
дену серед суботніх лівозанських розмов:
„Плануємо тільки такі умови, в яких не буде ні-
якої постанови, які посередньої чи безпосе-
редньої, що брала би під увагу політичні вимо-

ги Німеччини“. А щоб спаралізувати німецьку
енергію, висунув Ерліст з свого боку політичні
контропропозиції: „політичне перемир'я“ із
взятим зобов'язанням „не порушувати полі-
тичну рівновагу без запиту про опінію інших
держав“.

Після довгих і драматичних перипетій
скінчилося на компромісі, який можна спречи-
зувати так: 1) у загальному воднистому
вступі до умови нема ніяких поважних і за-
садничих політичних змін, ніякої згадки про
версайський договір; 2) остаточно скреслено
репарації, замість яких німці видадуть боці на
3 мільярди марок, які стануть викупляти в три
роки після ратифікації умови та які заморти-
зують по 37 роках...

Усі ніби то вдоволені: французи, що не да-

ли німцям політичних уступок; німці, що пова-
жили плян Юнга і викупилися з того інтересу
справді невеличкою для них сумою; англійці —
що їх посередництво таки перебороло впер-
тість обох сторін. Вправді вістки з Берліна ка-
жуть про невдоволення тамошніх націоналістів,
але невідомо, чи це невдоволення не скінчиться
лише на передвиборчому крику.

Таким робом маємо кінець одного й поча-
ток нового періоду у францусько-німецьких взаєми-
нах. У Льозанні не вдалося ще змінити версай-
ської системи, не вдалося формально скреслити
засадничі постанови версайського мирового до-
говору. Всеж таки на ділі вимазано з нього од-
ну з найважливіших речей — великанські грошові
контрибуції. Питання явної ревізії версайського
договору остає надалі отвертим. Вона йтиме
даліше поступово, етапами. Ревізія того не-
щасного мирового договору залишається нала-
ді „найближчим великим завданням Європи“ —
так, як це 13 літ передказав уже великий ан-
глійський економіст Кейнес. „Рішниця поміж
негайною ревізією мирового договору — писав
він тоді — та поступовою зміною його під при-
мусом обставин є подібна до ріжниць поміж
солідною новою будовою і щоденним ремонтом
старої похилої будівлі“. Французька прилюдна
опінія ще видно не привикла до думок про не-
обхідність звалити до основ стару будову і то-
му французькі державні діячі воляють щороку
переводити ремонт. Але з цим ще більше кло-
поту і воно ще більше коштує.

Національність і її роль у церкві.

Промова о. д-ра Мирона Горникевича, пароха церкви св. Варвари у Відні на VIII. Конгресі
Національностей у Відні.

Із цієї обширної промови передаємо, на жаль,
тільки важливі місця. — РЕДАКЦІЯ.

У заголовку цієї теми нема протиставлення
і не слід думати, що існує суперечність між цер-
квою і національними домаганнями. Із понадна-
ціонального, всесвітнього, загальнонародного ха-
рактеру Христової Церкви випливає безумовно,
неварушна вірність для своєї національності.
Хто забуває за свою національність і порушує її,
той до деякої міри грішить проти маєстату Бога.
Існує подвійний моральний обов'язок накладений
Богом: супроти власного народу та інших.

„Само становище Апостольської Столиці, що
признає народні своєрідні риси в організації по-
одиноких католицьких церков є найкращим дока-
зом, що католицька церква признає національ-
ність і навіть домагається, щоб злизувати націо-
нальні ознаки з обрядом там, де національні мен-
шини мусять змагатися за збереження своєї на-
ціональності серед чужої національної більшос-
ти. Прикладом цього є признання Апостольською
Столицею народного обряду хорватам у Дале-
матії, греко-католикам у Мадящині, піддержан-
ня домагань православних росіян-емігрантів, що
хотіли би зберігти народні ознаки свого обряду
і факт, що в рамках понаціональної католиць-
кої церкви існує єдина від віків українська
уніятська церква.“

Тут хоче відповісти на питання як ставити-
ся уніятська церква до народних потреб своїх
лірних і як впливає на їх відношення до інших
народів.

„Провідання вибрало місце українському
народові на межі між Сходом і Заходом. Західно-
східні впливи перехрещуються на його землях
як вогні. Не поспівши своїх східних пито-
менностей, український народ аумів у собі гар-
монію розвинути елементи західної культу-
ри. З усіх земель, по яких пройшов вплив визна-
тиської культури, тільки одна Україна ауміла
досіти сполучи цих двох світів і створити із
них власну національну культуру. Греко-като-
лицька церква є найвиразніший зразок цієї син-
тетичної гармонії.“

Після цього промовець дає огляд історично-
го розвитку греко-католицької церкви у зв'язку
з виробленням церковної та літературної мови.
Відтак вказує на історичну роль церкви, якої
представники ніколи мали у своїх руках провід

у вихованні та освіті. Зокрема вказує промовець
на дуже своєрідну роль нашого духовенства, що
вийшло з простолуддя і веде з ним якнайтіснішу
црду, далі на роль наших парохів у родинним
житті.

„Таким робом греко-католицька церква еднає
правила католицизму та західну культуру зі
східною культурою або точніше зі своєрідним
змаганням славян, щоб зберігти і довести її до
якнайбільшого розвитку. Україна в огляді на
своє положення була і буде ще довго предметом
боротиби та воєн різних народів. Нешастан гре-
ко-католицької церкви є те, що вона досі не мо-
гла розвиватись у самостійній національній дер-
жаві. Її перші це досі недержавний народ, що му-
сін завжди обороняти свої національні риси з
обох боків, перед асиміляцією росіян і поляків.“

Тут промовець розяснює помилковий по-
гляд буцім то поняття „католик“ є тотожне з по-
няттям національності і наводить статистичні
дані з розвитку греко-католицької церкви під
кошиним пануванням польських королів, за
парського режиму і за австрійської влади. У
XVII. і XVIII. в. було 12. мільйонів уніятів проти
5 мільйонів римокатоликів; нині у Східній Гали-
чині залишилось усього 4 міль. греко-католиків.
Після цього переказує промовець до конкорда-
ту з 10. липня 1925. якого 18. стаття дає греко-
католицьким єпископам у Польщі права тільки
у 3-ох релігійних ділячках: усі інші греко-като-
лики, що належать у Польщі дова цим мена-
ми підлягають юрисдикції польських єпископів.
Крім цього греко-католицька єпархія не має нія-
кого впливу на тих римокатоликів і на тих пра-
вославних, що належали до греко-католицької
церкви і радо вернулися би до неї, якби політич-
ні мотиви не відмежували їх від неї.

На закінчення промовець звертає увагу на
роль греко-католицької церкви в огляді на су-
сідство з Радянською Україною, де уряд веде си-
стематичну пропаганду ателаму. Одночасно вка-
зує на те, що представники греко-католицької
церкви у своїх пастирських листах виступали
проти тісного націоналізму, що забуває про Хри-
стові заповіді мирної співпраці всіх народів для
спільних ідеалів людства.

За океаном.

Перша перемога українців перед світовою виставкою в Чикаго. — Українців признали у Вашингтоні на рівні з державними націями.

У філадельфійській „Амеріці“ з 23. VI. п. р. читаємо таку цікаву звістку:

„Українська колонія міста Чикаго й околиці своєю невсипущою мураванною працею зробила те, що українське ім'я займає нині почесне місце між американцями. Ніяке американське свято, ніяка інша американська імпреза не відбувається, аби на нього американці не запросили українців. Ніякого міжнародного свята не святкують американці в Чикаго без українців.“

Коли тепер запросили українців до участі в Міжнародній Всесвітній Виставці в Чикаго, яка відкривається у червні 1933 року, то деякі (легко догадатися котрі) репрезентанти народів за протестували проти того, щоби українців допустити до участі у виставці нарівні з державними народами. Більшість репрезентантів інших народів була за тим, щоби українців допустити до участі і з того вийшла така халепка, що американський уряд Всесвітньої Виставки в Чикаго був змушений звернутись до Вашингтону за вирішення цієї справи.

Вашингтон вирішив у користь українців. Справу українці виграли після довгих зусиль і трудів і ми нині є одним народом в Америці без держави, якого уряд у Вашингтоні трактує як державний нарівні з англійцями, німцями, французами й іншими державними народами. Це великий і важкий добуток у наших змаганнях. Отже українці тепер мають право до участі у Всесвітній Виставці. Але українці міста Чикаго не всіли самі відповідно заманіфестувати український нарід на цій міжнародній Всесвітній Виставці. Це заманіфестування мусить відповідати нашому національному достоїнству і тому мусить бути зроблене спільно всією українською імміграцією, де вона не була би.

Цей наш добуток це не лише добуток локальний, але всенародний. Мусимо всі підтримати своє культурне становище між чужими народами і як слід себе показати перед нашими приятелями як і ворогами, що український нарід заслужив на те становище, яке йому признали на Міжнародній Всесвітній Виставці в Чикаго в 1933 р.

У нас не сміє бути тепер ніякого вагання. Всі сини і дочки України мусять стати тепер лавою та оборонити своє міжнародне становище. Бережіться, щоби не сказали про нас, що ми не доросли ще, щоби нас трактувати рівно з іншими культурними народами, та що ми лише купа трикунів, а більше нічого.

Тому треба кожному українцеві та українці самим стати членами цієї Української Всесвітньої Виставки в Чикаго і других до цього запросити. Членські вкладки по 1, 2, 3, 5, і 10 доларів. Дохід з виставки іде на „Рідну Школу“ в старому краю.

Адреса: Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit, 2006 West Chicago avenue Chicago, Ill.

Зеленосвітна радіо-програма в Нью Йорку.

З нагоди українських Зелених Свят приготувив гром. Мирон Сурмач, властитель Базару „Сурма“ в Нью Йорку, дуже цікаву українську програму на радіо-станції в Нью Йорку на годину 9 рано. Менеджер станції виголосив наперед відповідну промову по англійськи і в ній вказав на народні звичаї на Україні з нагоди того свята.

Потім пішла вокальна й музикальна програма, а також і непередбачена патріотична промова. На музичну програму зібрав п. Сурмач побутові картини з південно-східних частин Галичини, починаючи від Мостів аж до Сокальщини. Там він відкрив українських лігтарів і один з них Занько з Брукліна, виголосив на радіо лігтарські клінчі та співанки при розпроду-

ванні дьогтю. Це в дійсності цікаві мелодії, мало кому відомі, а ще менше певне відомі поробиці з життя лігтарів, передані прелегентом.

Грала музика з Батятич кількома наворотами. Були це переважно мелодії загально відомі на цілім просторі України.

Мабуть менеджер захопився тими мелодіями, і відчув в них молодість-буйність, бо виголосив коротку промову з похвалами для української дітвори.

Спомини з визвольної боротьби в околицях Сокальщини та Равщини переповів п. Андрій Щигол, що недавно приїхав з краю.

Ця програма закінчила сезон Сурма на станції W O V, а даліші програми будуть передані з якоїсь іншої америк. станції.

Праця самоосвітніх гуртків у Львові.

I. Зїзд самоосвітніх гуртків молоді міста Львова.

Наша молодь приходить до пересвідчення, що не може серед нинішніх обставин, обмежуватись до освіти, яку дістає в школі і мусить доповнювати її власними силами.

У Львові існує 8 самоосвітніх гуртків при читальнях „Просвіти“; всі вони розвивають незвичайно корисну роботу. Від 1928 р. існує один гурток (на Богданівці), в 1929 оснувався другий (на Левандівці), у 1930 два дальші (на Сигнівці і Замарстинові), у 1931 три (на Городецькому, Стрийському і Личакові), у 1932 р. почав працю осьмий з черги (на Знесінні). Разом об'єднують вони сьогодні 359 членів (216 хлопців і 143 дівчат); щодо рівня освіти, то гуртки ці мають: 62 студентів унів., 131 середньо-школьників, 113 ремісників, 53 інших (абсолютів, молодих урядовців то-що). Гуртки ці відбувають періодично свої сходи раз у тиждень. За останній рік (від 1. V. 1931 до 1. V. 1932) відбули вони разом 207 сходів, на яких виголосили їх члени для своїх гуртків 163 реферати і 23 реферати для загалу громадянства у своїх читальнях, влаштували 15 свят-академій і 16 театральних вистав. Позатим один гурток дав 10 живих часописів, 2 стінні і 2 літографовані для своїх членів, а далі гуртки влаштували 23 річні прогульки, стількиж товариських забав та переводили збірки на загально-народні цілі (на „Просвіту“, „Р. Ш.“ то-що). — Характер праці гуртків, що ґрунтується на добровільній самодіяльності членів, не дозволяє переповісти зовсім докладно досягнень праці гуртків самою мовою чисел. Ми не маємо ще точного мірила для тієї новітньої форми освіти так, як нема її для самостійної духової праці взагалі. Її міряємо не кількістю, а якістю — і тому голе число не може вповні її зясувати...

I. Зїзд самоосвітніх гуртків при львівських читальнях „Просвіти“, що відбувся 29. VI. ц. р. в салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові, заслуговує на особливу увагу. На ньому гуртки обмінялися спільним досвідом, по-

ставилися критично до практикованих у себе метод, підібрали найкращі з них і задумалися над тим, як повести далі працю.

У зїзді взяло участь 110 членів самоосвітніх гуртків молоді і 27 запрошених гостей (уся запрошених було понад 100).

Зїзд відкрив іменем Філії „Просвіти“ ім. І. Шевченка на місто Львів реф. самоосвітніх гуртків п. М. Дужий відповідною промовою та повитанням прийвних. Опісля виголосили привітні: д-р Іван Брик від Головного Виділу Т-ва „Просвіта“, д-р Карло Коберський від української кооперативної, дир. Семен Магалаєс від Філії „Просвіти“ ім. Шашкевича на Львів-повіт та д-р Матвій Стахів від видавництва „Самоосвіта“.

Зїздом проводила ділова президія, зложена з представників самоосвітніх гуртків, у такому складі: Остап Домбровський (Личаків), д-р Орест Маркіян Смішко (Знесіння), Омелько Матла (Городецьке), Євген Спольський (Богданівка) та Євген Лазор (Замарстинів). Вибрано теж почесну президію зїзду у складі: д-р Іван Брик, дир. Семен Магалаєс, п-ні Наталія Дорошенко, п. Петро Петрик (голова Філії „Просвіти“ на Львів-місто) та д-р Павло Коберський.

Після того виголосив реферат з доручення Філії п. М. Дужий п. з. „Сучасний стан самоосвітніх гуртків у Львові, їх діяльність та організаційні вимоги самоосвітнього руху“. Референт кинув між іншим думку, що систему самоосвіти треба так налагодити, щоби її провідні напрями йшли через усі організаційні шаблі, від верку аж до низів, від централі через філії до читальень.

Опісля відчитали реферати: п. М. Мартин п. з. „Ідеї самоосвітніх гуртків“, п. Іван Гіллєв „Методи самоосвітньої роботи“ та п. Наталія Дорошенко п. н. „Книжка в самоосвітній роботі“. По кожному рефераті йшла оживлена дискусія.

На жаль не стало часу відчитати останній намічений у програмі реферат п. З. Котовича

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 12. ЛИПНЯ 1932.

СТ. ЛЕВИНСЬКИЙ.

З японського дому.

СНІГ.

Midoto horemai takoku no hito ni
sue wa karasu no naki wakare.
Японська народна пісня.*)

I.

Онівала. Її пальці доторкали, час від часу, грюх струн самісен**) а з уст добувалася орівгальна пісня, хвилююча і незрозуміла, як крик вічної птахи. В її пісні повторялося заодно одне слово, що звучало мов незаспокоєна туга: ю-кі... Вона співала про сніг.

Сиділа серед кімнати на великій, червоній подушці, вся в зеленому, квітчастому кімоно, ко-со-ока, ніжнолиця і запашна, як східня казка. Про кого думало це обличчя, куди дивилися ці очі? Не вперше вже ставив я проте собі цей запит і не находив відповіди. Одно знав, зовсім певно: пані Мічіко була захоплююче гарною.

Вже здавна подобалася мені. Чи не з першого менту, коли ледве висіла з корабля, що привіз її з Ніппону до нас, ще вся сповнена тремтінням від вражень нового, незнаного для неї світа, з учасливим словом на устах і усміхом порцелянової ляль-

ки. Я стояв тоді разом з Йошієм на порозі японського дому, куди приїхала зятом разом з своїм чоловіком. Тамлю її маленьку ніжку, як на хвилі замаячила на ступені двя.

Потому неодної ночі згадала мені сон з очей безшестеста зява пані Мічіко. Я простягав руки і тиснув її до себе, безпристрасну, м'яку і безкровну. Ах, ті уста, що з них спивав я зимно мармурової статуї! Вони давали хвилювання любови, що знайома тільки алочинцям і мрійникам.

Все це були мрії. Дійсність була зовсім інша. Я сидів прикований до крісла перед шаховою дошкою, що над нею повисла нерухома воскова голова проф. Сугімото. Так, я робив фатальні помилки, що дивували, здається, навіть драгували, мого партнера. Але чи можна тому дивуватися? Всіми нервами я чув її присутність у кімнаті, як ходила навшпиньках, щоби нам не перешкоджати, або сиділа тихо у куточку, скривавши від нас кожний свій рух, себе всю. Нераз думав я тоді над важливою проблемою як лишитися з нею віч на віч. І саме у час таких необережних роздумувань проф. Сугімото посував фігуру, або шахував мого короля, і я неминуче програвав партію. Тоді пані Мічіко дивувалася у свою чергу цим машинним, вивченим адивуванням ввічливого дипломата, а я думав про цю другу партію, важливішу від партії шахів — між нею і мною. Коли паренті зможу хоч забаласати до неї без свідка? — думав я. Але проф. Сугімото був завжди з нами, чи так з нею і при ній, ці стереотипною усмішкою на устах, що наводила думок про ці ста-

рокитайські дереворити, до подробиць якісніх карикатури таємничих бонаїв і поетів.

Моя вагання мучило мене, мені треба було зваятися на якийсь рішавчий крок, стратегічний план, що прояснив би ситуацію і заспокоїв мою амбіцію і я пробурмотів одного ввечері ранку: — Я покажу пані Сугімото музей. Правда, зайшов я несподівано і саме в момент, коли пан професор зник бавитися довгими нільонами чисел, що заступали йому все будинок і різноманітне життя.

Але мої сподівання не сповнилися. Проф. Сугімото зявив флегматично пальто з кітчи, і пані Мічіко вбрала його у нього, як малу дитину. Коли стояла так скромна і незмітна, зі скученими виля очима, пан професор вловив її ласкаво промовити по японськи:

— Якіби ми не пішли, булоб але...

Це тільки дослівний переклад професорської фрази. Японська мова не знає слів у роді „проба“, „мусити“, вони надто грубі для японського дипломатів і те, що пан Сугімото сказав до своєї жінки і що звучало умовно і таємно, було у дійсності тільки звичайним приказом.

Цього дня не забуду до віку. Ми залишились в Японію. Все божеське з картин фрі Анджеліна і дискретно-захоплююче Богічелія стало для мене відразу нестерпне банальним. Пані Мічіко страшенно нудувалася, а її вчений чоловік висловив по героїськи смертельну втому.

(Повторювання буде)

*) Не хотая дати чужини, бо розлука стане тобі триком зорона.

**) Японський голосистий інструмент.

п. н. „Завдання молоді з вищою освітою в самоосвітніх гуртках“.

Згодом вибрано комісію, котра опрацює думки референтів і дискусії та подасть їх у формі методологічних вказівок усім самоосвітнім гурткам. До комісії входять: М. Дужий, М. Мартин, Я. Спольський, д-р О. М. Смішко та Е. Лазор; зі старших — дир. С. Магале та п-ні Н. Дорошенко.

Годиться замітити, що організатори алашу алаштували невеличку виставку книжки з діянки самоосвіти.

Цьогож дня в 8 год. вечором у залі Ремісничої Палати відбувся концерт самоосвітніх гуртків з участю міш. хору Левандівки і Богданівки та муж. хору зі Стрийського. Виступала теж струнна оркестра Левандівки і Личакова, дітята з рецитателем з Городицького, п. Б. Ковальський зі скрипковим сольом власного укладу „Мрія“ та п. О. Согорін зі сольоспівом. Усі хоча, що були добре підготовані, робили якнайкраще враження. На окрему згадку заслуговує остання точка концерту: „Ягліки“ на сопран і альта із хором дітями, під добайливим проводом д-ра О. Барняка. Святкову промову виголосив п. Я. Спольський. Концерт лишив якнайкраще враження. Салю заповнила сама молодь. Зі старшого громадянства, поза деякими виділованими дівчатами читальні, усього дві-три одиниці.

М. Т.

3 виборчого руху в Румунії.

Українські кандидатури в Мармарошині.

Україні в Мармарошині зробили виборчий пакт з національно-аграрною партією під проханням Октавіана Гогі. Кандидують під його знаменем: проф. Пушка Танасій, д-р Одовічук Іван (родом з Балківців коло Серету), о. Василь Понич, колишній парох в Сучаві й Тіміш Іван Каліні.

Виборчі листи в черновецькому повіті.

В черновецькому повіті оголошено 12 листів: 1. листа націоналістична, 2. ліберальна, 3. національно-аграрна, 4. листа молодоліберальна, 5. листа д-ра Лупу, 6. листа т. зв. національного уні, 7. соціалдемократична, 8. життєва, 9. листа д-ра Дорія Поповіча, 10. листа Кули, 11. листа консервативної партії і 12. листа української хліборобської партії. — Українська Національна Партія заключила, як відомо, блок з націоналістичною партією.

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належності. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть поміщені.

ФЕЛІСТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 12. ЛИПНЯ 1932.

В. Л.

З ПОБУТУ У КРИНИЦІ.

Я був тут ще перед 25 літами. Криниця була тоді незначним купальним місцем; австрійський уряд не дбав про її розвиток, бо мав світові слави Карлсбад та інші „бади“. Сьогодні змінилися обставини; польський уряд розбудував Криницю і вона займає вже тепер безперечно перше місце між купальними заведеннями на території Польщі.

Фреквенція гостей доходить до 30.000 річно, і якщо властиво доверити до гарячого джерела в глибині 1200 метрів (як робить надія геологів), то тоді стане Криниця поважною конкуренткою навіть для самого Карлсбаду.

Вже тепер це справжнє місто, що має сотні прегатних пансіонів і готелів, модерно вивішуваних завісочок, одним словом європейськості. Хоча літ з черги мала Криниця з літників величезні доходи, але щого року відчуває загальну бідність.

Коли я в розмові з одним управителем більшого пансіону висловив погляд на приводе скоротити Криницю і великого числа гостей (то правда, в І сезоні більшість були жида), він відповів мені: „Не так тільки здається, загальна криза літників у Криницю дуже тяжко; перший сезон нам не удался і ця неудача коштує 750.000 зол. місячно!“

— Чи це можливо? — питаю.

— На жаль, тільки правда — відповідає мій знайомий — заряті дошукати. Було тут 2.000 осіб менше, як минулого року, в ті самі часі, а що коштує їм тільки в Криницю 12.50 зол. денно, то за місяць робить це ріжницю 750.000 зол. До цього додам, що ми винаймали пансіони перед 2-ма годинами за добру конвенцію, поплачували

Спроба польсько-українського замирення в 1921 році.

У зв'язку з відомими ревеніціями гр. Лосі в його брошурі п. н. „Про конструктивну політику на Черв. Русі“, яку реферовано своєчасно у нашій пресі та яка висликала у „Ділі“ відповідь през. д-ра К. Левицького і редакції гр. Лосі, отримуємо тепер від о. мітра Тита Войнаровського нижче наведені уявлення, які друкуємо з огляду на їх безперечну історичну вагу, не виходячи з оцінку політичних моментів та не торкаючись політичних висновків ш. Автора. — Ред.

В серпні 1921 р. звернувся до мене польський уряд з проханням, щоби я піднявся посередництва між польським урядом та українським урядом президента д-ра Е. Петрушевича у Відні. Польський уряд хотів у тому часі шляхом договору з урядом З. О. У. Н. Р. поладати справу Східної Галичини. Він пропонував Східній Галичині широку автономію з тим, що лише закордонні справи і військо мали бути спільними. Кожі керуючі становища у всіх галицьких урядах мали бути обсяджені українцями, а лише їх заступниками мали бути поляки. Польський уряд хотів, щоби есентуальний польсько-український договір заключено під міжнародною контролею і щоби його зареєстровано в Союзі Народів. Дня 30. або 31. серпня 1921 р. був я у Варшаві на авдієнції у польського міністра закордонних справ Скірмунта і мабуть дня 2. або 3. вересня 1921 вийшов до Відня для порозуміння з українським урядом д-ра Евгена Петрушевича. Знаю з цілою певністю, що польський уряд дав польському послові у Відні Шароті письмевну інструкцію, щоби він на випадок навязання польсько-українських переговорів заявив, що односторонньою справою, яку польський уряд виключає від дискусії є справа суверенності Східної Галичини, а про всі інші справи можна дискутувати. На випадок, колиб д-р Евген Петрушевич згодився переговорювати, мав польський уряд вислати до Відня своїх повноважених, а вкінці польський уряд був готов дати гарантію тайності переговорів.

Приїхавши до Відня я представив справу моєї місії і всі вгорі наведені дані д-рі Петрушевичові особисто та потім цілому українському урядові. Український уряд з обуренням відкинув пропозицію польського уряду про переговори. Він стояв на тому становищі, що на основі артикулу 91. договору в Ст. Жермен сувереном Східної Галичини є Найвища Рада і що тому не слід входити в переговори з польським урядом.

Я бачив, що мені мали зазле, що я піднявся згаданої місії і мало-що не вважали мене зрадником. Не зражуючись нещадно у Відні, представив я справу на засіданні Краєвої Національної Ради у Львові, прохаючи, щоби вона вплинула на зміну становища українського

уряду, але і тут потерпіла повну невдачу, мені просто названо зрадником. Зі засідання вийшов і огричений зі словами: „до двох літ перекоп’єтеся, яку дурницю робите, але буде вже запізно“. Так покінчилися спроби польсько-українських переговорів в 1921 р.

На закінчення подам кілька моїх заваг.

Чому я піднявся місії посередництва у польсько-українських переговорах? Всупереч загальному українській опінії я оцінював песимістично політичне положення східно-галицького питання. По утраті державності і в Галичині і в Великій Україні, український нарід перестав бути реальним чинником світової політики, тим більше, що я був переконаний, що по закінченні світової війни, наступить — бодай на який час — стабілізація європейських відносин і що на конфлікти в скорому часі не заноситися. Віру в користь для нас вирішення східно-галицької справи міжнародними чинниками я уважав абсурдом з огляду на те, що довершений факт (завіття Східної Галичини Польшею) мога міжнародні чинники змінити лише при допомозі збройної сили. Крім цього я вважав, що час ділає на нашу шкоду, а навіть на неправдоподібний випадок признання Східній Галичині суверенності, я не вірив в можливість існування такої держави між більшовиками та Польшею. З цих усіх причин я вважав корисним заключення під міжнародною контролею вгорі представленого польсько-українського договору. Український уряд, а під його впливом краєві політики і український загаль, зовсім інакше і неврно оцінювали міжнародне положення східно-галицької справи і тому уряд відкинув польську пропозицію.

Гридучі події, а зокрема рішення Ради Амбасадорів виказали, що я зовсім правильно оцінював наше політичне положення і що моя поведінка була правильна. В 1921 р. Польща робила нам уступки з огляду на тодішнє своє трудне внутрішнє і міжнародне положення. На випадок заключення в 1921 р. польсько-українського договору і бодай частинного зреалізування його, ми мали би сьогодні зовсім інакші можливості нашого розвитку і зовсім інакші можливості боротьби проти есентуальних пізніших польських стремлень обмежувати наші політичні і національні господарські права, набуті на основі польсько-українського договору, зареєстрованого в Лізі Націй. Згадані події з 1921 р. є для мене чергоним доказом, що доля народів залежить у великій мірі від їх політичних провідників, від уміння передбачувати і від належної та вірної оцінки ними політичної ситуації.

Львів, дня 3. липня 1932 р.

о. Тит Войнаровський

згорі висока комірне, а цього року мало гостей; якщо в другий сезон не властяться, то багато підприємств буде зруйнованих. На кожнім із нас шкіра терпіння і тим треба пояснити, що ціни по пансіонах значно обнижено, бо хочемо бодай у частині себе рятувати.

І справді в І сезоні можна було мати цього року ціле утримання в дальших положених вілях навіть по 6 зол. денно при 4 разовім харчі, а в ближчих по 8 зол., тоді, як минулого року платили в тих самих вілях по 9—12 зол. денно.

Переходимо пострі костел: колись була в Криниці тільки невеличка, деревляна капличка, а нині стоїть при головній вулиці гарний, мурований костел. Входить до середини. Було це в четвер, гол. 8. рано. При 4 бічних престолох відправляють священники Сл. Божі, при головнім вбирають єпископа з Познаня, д-ра Адамського. Майже всі лавки і крісла повні, олі особи виходять другі входять, щоби змовити бодай коротку молитву. По Сл. Б. єпископ причащає, влянуло разом яких 30 осіб, а св. Причастя розділяють що пів години, значить — багато літників приступав шоденно до св. Причастя.

У костелі арацький лад, чистенько, ніде я пороку, аж любо.

Якби так наші оо. духовні і усіх трьох катедральних церков заглянули коли сюди, може би дещо парт було й у нас насладувати.

У середціну поприбивані друковані оповістки про час і поряток богослужень, сповіді тощо. При одній стіні бачу отворену шафку з книжками католицьких видань; на кожній книжці написана ціна, але книжок ніхто не пильнує, тільки на картоні надруковане пояснення, щоби на вибрану книжку вкинути належність до скарбони.

„Це вже культура — думаю собі. — видко книжки не пропадають“.

У найближчу неділю приходить в гол. 8.30 до костела, щоби вислудити Сл. Божю; людей у костелі стільки, що стоять аж на дворі і на схолах. Нема ради, треба чекати. По кожній Сл. Б. (відправляється 5 рівночасно, бо є тут 40 священників) частина людей виходить, а ті, що стояли на дворі, відстаються до середини; агодом входжу і я з ними.

Почалася при головнім престолі т. зв. девація. Костел вивопнений по береги самою інтелігенцією; між ними тимало старшини, бо вони тут мають свою величаву санаторію. Багато осіб знаю з видження, деяких уже особисто; вони з Варшави, Лодзі, Познаня, Катовиць, Кракова і інших міст. Впадає в очі, що не тільки пані, але й мушніри моляться з книжечкою; навіть якийсь підполковник, що стоїть біля мене, вийняв з кишені книжечку і молившись. На хорат співає якийсь баритон так ніжно благав долі для свого народу, що аж зворушує.

І ви негодні молившись, агажати за Службу Божу. Хоч нехоч дине думка до своїх, насуваються порівняння, а зокрема цей вищий старшина пагалав мені подію в часів війни.

В однім монастирі стоїть відділ нашого війська; командантом був поручник. Ігуменя, святома українка, гостить їх чим хата багата, нічого не жалює, бо то свої, навіть коней каже добре нагодувати. Вийняв прийшов приказ відділу на фронт; ігуменя каже: „Пане поручнику, застра буде у нас Сл. Божя на щасливий поворот нашого відділу а фронт, дайте наказ, щоби кожен вишпівдався і ви самі певно схотете скористати з нагоди у такій важкій хвилині життя...“ А він цинічно зареготався і відповів: „Мати! Там з мене сміялися би не тільки мої люди, але й мої кобила!“

І така вера була

(Покічешу! буде!

Розв'язування філій і читалень „Просвіти“.

Інтервенція Президії Гол. Виділу „Просвіти“ у тернопільського воеводи.

В останніх днях червня і з початком липня п. р. раз-у-раз приходили тривожні вістки до Гол. Виділу „Просвіти“ у Львові про розв'язання чи припинення в діяльності філій Т-ва „Просвіта“ в Заліцях, Скалаті, Грималові і Боршеві, а далі численних читалень в районі чи то названих чи інших філій — усе на терені тернопільського воеводства. Очевидно, що Виділ не міг бути байдужий на ті події, такі надзвичайні своїм розміром і прискоренням темпом. В першій мірі старався провідати причини, щоби можна було доцільно реагувати й освітню організацію ратувати. Поруч з інформаціями з місць треба було теж засягнути потрібні інформації і з відповідального воевідського уряду. Був вказаний поспіх. Тому Президія Гол. Виділу з директором канцелярії виїхали дня 6. липня до Тернополя для офіційної інтервенції у воеводи.

На підставі пересланого з місць матеріалу причиною розв'язання освітніх організацій мали бути як казали урядові реляції — протидержавні виступи деяких крутків молоді, згуртованої в „Просвіті“, та найдені в читальнях і філіяльних бібліотеках видання, які є сконфісковані і мали бути доказом антидержавної, головню більшовицької агітації.

Інтервенцією вказали на цілу низку непорозумінь і безпідставностей у закидах місцевих органів (старостів і поліції) та на незгідну з законом поведінку, коли за якенебудь порушення закону карається не одиниці, а цілі установи. Зокрема звернули увагу на труднощі для виділів читалень і філій при розвідах, коли, ким і яка книжка сконфіскована, тим більше, що конфіскація дуже часто наступає тоді, коли поважна більшість наклади, а часом і цілий наклад легальною дорогою розійшовся. Якби верховна воевідська влада апробувала поведінку нижчих органів, то це значило би на практиці — внемовленню української освітньої праці, унормованої статутом, що його мусить придержуватися „Просвіта“ у своїй цілій широкій діяльності й у всіх своїх організаційних клітинах. Після того воевода заявив, що проти освітньої праці „Просвіти“ не виступає, тільки проти надуживання просвітньої організації для діяльності, яка з просвітньою працею не має нічого спільного, та зазначив, що всі поодинокі справи точно провірити і тоді щойно справу відкликів і дотеперішньої інтервенції полагодить.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати поштовими марками.

Що діється в Українському Науковому Інституті в Берліні?

Я зв'язав з листом проф. д-ра М. Васмера, надрукованим у 150. ч. „Діла“ з 10. VII. 1932 р., довідуємося, з добре поінформованих кол., що „ненаукові впливи“, які у широких розмірах виявилися в провіді Інституту в 1931 р., виключили також працю молодого історика українських

змагань недавньої доби — д-ра Василя Кучабасистента цьогож Інституту.

Справлення помилки. В першому реченні вчорашньої замітки під поданням вгорі заголовком зайшла помилка остільки, що проф. д-ра Васмера названо професором славянської філософії, зам. славянської філософії.

Німеччина досягла фінансово-господарську незалежність.

ЗАКІНЧЕННЯ ЛЬОЗАНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Умова з Німеччиною підписана.

Льозанна, 9. 7. (П. А. Т.). В суботу закінчилася конференція підписанням умови з Німеччиною. Перший підписав умову Мекдональд, а опісля підписали ще представники 12-ох держав, себто Англії, Бельгії, Франції, Японії, Німеччини, Польщі та англійські домінії. На умові виділіє печатка міста Льозанни, якою вперше зміцнено умову між трьома швейцарськими кантонами Берном, Фрибургом і Льозаною ще в 1525 р.

Підписано без дискусії тексти таких документів: 1) умови з Німеччиною, 2) перехідні постанови щодо Німеччини, 3) резолюції в справі німецьких відшкодувань, 4) резолюції в справі середньої й східної Європи та 5) резолюції щодо майбутньої господарської конференції. Делегати Румунії, Югославії, Греції та Португалії, заявили, що хвилює ще не можуть підписати згаданих документів, бо не мали змоги їх перестудіювати і порозумітися зі своїми урядами. Вкінці провідники делегацій запрошуючих держав виголосили декларації, висловлюючи радість з успіху льозанської конференції.

МИР ЛЮДЯМ ДОБРОЇ ВОЛІ.

Льозанна, 9. 7. (П. А. Т.). Ерію у своїй промові на пленарному засіданні конференції заявив: Ми положили межі для поривів почувань. Кожна делегація оборонявала рішучо довірені собі справи. Зате вели ми дискусію з бажанням устійнити співпрацю і з метою усунути страхіття бід на світі. Збереження умов прохлямували ми тому, щоби міжнародним зобов'язанням дати гарантії, які мають умови в приватному житті. Тому французи вислухали представників нім. народу, з яким бажаємо вдержати сердечні відносини. Може вже завтра давний дух, що приніс так багато смутку, заатакує теж нашу працю. Тоді звернемося до прихильників цілого світа, аби його побороти. — Мир людям доброї волі — закінчив Ерію.

НОВА ЕРА СВІТА.

ЛЬОЗАННА, 9. 7. ПАТ. Канцлер фон Папен згинився у своїй промові над вагою льозанської умови для Німеччини, яка вже дефінітивно поладила справу відшкодувань і кааде межі політичних сплатам. Томуто Німеччина впадою 3 мільярдів марок причиниться до відбудови господарки світа і ця заплата не матиме характеру відшкодувань. Але передумовою відбудови є політична рівновага, яка вимагає, аби всі держави мали рівні права і рівні обов'язки. Томуто надіємося, що праці льозанської конференції започаткують нову еру в світі. Опісля промовляючи ще делегати Італії та Бельгії.

ПРОМОВА ФОН ПАПЕНА ДО НІМ. НАРОДУ

ЛЬОЗАННА, 9. 7. ПАТ. Канцлер фон Папен виголосив через радіопромову до нім. народу, в якій підкреслив, що в Льозанні радили над до-

лею нім. народу і над майбутністю світа. Опісля канцлер змалював труднощі, з якими стрівалися переговори і вказав на страшний наслідок для Німеччини, якщо би конференція розбилася. Розбиття конференції спричинило би заломання господарського життя, зріст безробіття, фінансову кризу і загострення міжпартійної боротьби в Німеччині. Невирішення відшкодувань узалежнело би лише Німеччину від закордону, потягнуло би гострі міри супроти Німеччини і не дозволило до замирення між Францією та Німеччиною. Зате внутрішні і зовнішні політичні труднощі довелиб Німеччину над беріг пропасті. Після того канцлер спинився над осягами конференції. Метою льозанської конференції було скреслення відшкодувань, що теж осягнено. Від 1. липня ц. р. Німеччина необтяжена вже відшкодуваннями під ніяким видом. План Йонга погребено; Німеччину звільнено від заплати 33-ох мільярдів платних річними ратами по два мільярди марок. Зате зобов'язання Німеччини, що повстали з мораторії Гувера до дня 1. липня ц. р. Німеччина признає та їх заплатить. Ці зобов'язання збільшувє сума з мільярдів марок, призначених на відбудову Європи. Німеччині привернено повну суверенність над німецькими залізницями і державним німецьким банком, себто створено нові основи для німецького кредиту, який є передумовою розбудови німецької господарки. Німеччина ніколи не признавала злуки між відшкодуваннями й воєнними довгами юоміж заприязненнями державами. Тому тепер в Льозанні не має нічого спільного з поладнанням воєнних довгів між європейськими державами і Злученими Державами. Зате в політичних питаннях льозанська конференція започатковує нову міжнародну еру. Уже нині в імені Німеччини — заявив фон Папен — домагаєся перед цілим світом, щоби німецький нарід у родині народів світа користав з рівних прав і рівних обов'язків. Якщо нині ще не всі народи готові признати це право Німеччині, а головню в питаннях нині за викликання війни і свободи абровання, то вже важним є те, що ці питання видвингено перед форумом світа. Але осягнена Німеччиною свобода в господарській діяльності життя допоможе нім. урядові вибороти теж політичну свободу рухів. Тому теж започаткована Німеччиною ліквідація господарських наслідків війни доведе лише до зміцнення миру. Під тим оглядом становище нім. уряду і народу є одвогідне.

ОВАШІ МЕКДОНАЛЬДОВІ І ФОН ПАПЕНОВІ.

ЛЬОНДОН, 11. 7. ПАТ. Мекдональд повернув до Льондону в неділю, де ждали на нього секретар короля, віцепрем'єр Боллвін і члени кабінету та французький амбасадор Флерію. Многотисячна товпа повитала висідаючого з вагону прем'єра Мекдональда з ентузіазмом.

БЕРЛІН, 11. 7. ПАТ. Теж німецьку делегацію, яка вернула в неділю з Льозанни, зібрала товпа повитала оясними оплесками і окликами „браво“.

ОСТАННІ ВІСТІ

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ СКРЕСЛЯЮТЬ ВОЄННІ ДОВГИ.

ВАШИНГТОН, 9. 7. ПАТ. З кругів державного департаменту повідомляють, що Злучені Держави радо повитають нові пропозиції європейських довжників щодо сплати воєнних довгів. В державному департаменті відомо, що в Льозанні осягнено нарешті порозуміння щодо відшкодувань. Тому теж уряд Злучених Держав радо сповнить свою обіцянку перелення чергової ревізії воєнних довгів. Але державний департамент бажає, аби європейські держави предклали свої пропозиції кожні зокрема, бо Злучені Держави завжди склонялися розглянути пропозиції своїх 15 довжників кожного зокрема.

ГРОБОВА МОВЧАНКА ЗАЛОГИ ПІДВОДНОГО ЧОВНА.

ПАРИЖ, 10. 7. ПТ. Рятункова акція видобути затоплене підводне човно „Promethée“ не увінчалася успіхом. Над затопленим човном кружляють рятункові кораблі, а водолази намагаються навізати контакт з затопленою залогою підводного човна, але безуспішно. І так долаз з корабля „Аргіліо“ через три години намагався навізати контакт зі залогою, але безуспішно. Залога мовчить. Цей зв'їт не злинував присутніх на кораблі членів генерального штабу і маринарки, які не мають уже надії, аби залогу врятовано живою. Зате ця вістка прегисбила до решти мешканців пристані Шербурга, бо члени затопленої залогі походили майже всі зі Шербурга.

НОВА МИТНА ТАРИФА В ПОЛЬЩІ.

Варшава, 9. 7. (П. А. Т.). Рада міністрів ухвалила вже проект нової митної тарифи, на якою тягнулися праці вже від 7-ох років. Дотеперішня польська митна тарифа ґрунтується на російській. Метою нової митної тарифи є забезпечення господарського розвою Польщі і тому теж нова митна тарифа бере під увагу суттєві вимоги різниства та промислу. Нова митна тарифа обіймає біля 5.000 ставок, а тепер обов'язуюча 1.800. Нова митна тарифа буде обов'язувати щойно за рік від дня оголошення.

ЕПІЛЬОГ ТРЬОХ ПРОЦЕСІВ У ВАРШАВІ.

У Варшаві закінчилися в суботу 9. липня п. р. три процеси, які хвилювали публіку сенсаційними подробицями відносин у Варшаві. І так з банди опришків, що гуляла довгий час на передмістті Варшави на т. зв. „Керієляку“, засуджено провідника банди Лукаша Семіонковського-Тасемку, радного міста Варшави і члена ББС. (революційної фракції соціалістів) на 3 роки, 9 дальших членів цієї банди від 2 до 6 років, а решту звільнено. — Зате наглий суд у Варшаві засудив убийників Геттера оба. Собєрая і Шмідта на досмертну тюрму. Теж убийника іач. Дембінського оба. Куявського засудив наглий суд на досмертну тюрму.

ПОЖЕЖА В ВОРОХТІ.

Шкода сягає до двох мільонів золотих.

Вночі з суботи на неділю постанала пожежа в державнім тартак у Ворохті і спопеляла його до тла. Шкода сягає двох міль. зол. Причини пожежі не устійнено. Поліція веде докождження. Пожежа спричинила паніку поміж літників в Ворохті, а велика заграва пожежі притянула багато літників.

СПОРТ.

МІЖДЕРЖАВНІ ЗМАГАННЯ.

ВАРШАВА. Польща—Швеція 2:0 (1:0).

МІЖМІСЛОВІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. Львів—Варшава 1:1.

КАТОВИЦІ. Шлезьк—Львів 3:1 (1:0).

ЛОДЗЬ. Лодзь—Краків 3:2 (2:2).

А-КЛЯСОВІ ЗМАГАННЯ.

Змагання Україна—Сокіл П. не відбулися вчора в їх відложено на пізніше.

РЯШІВ. Ресовія—Лехія 6:1 (2:1).

СТАНІСЛАВІВ. Ревєра—Ві— Озел 3:1 (2:0).

Біржа.

Гроші.

Ам. долар 8.89—8.89.50, канал дояр 7.50—7.50 ч. кор. 0.26.33—0.26.50, фр. фр. 0.35—0.35.20, ш. 46 1.72.80—1.73.20, ф. шт. 32.20—32.50, лей 0.08—0.08.50.

Золото: 20 кор. 38—38.50, 20 фр. 36—36.50, 10 р. 48.50—49.

Срібло: австр. кор. 0.33—0.33.50, 5 кор. 1.70—1.75 ф. 0.90—0.95, р. 1.45—1.50, коп. 1.10—1.20.

Львів, 10. липня 1932.

Допоможіть українському студентству!

Українському студентству і громадянству до відома!

Відозва Товариства Прихильників Освіти у Львові у справі придбання нових фондів для Товариства в часі ферій.

Як попередніх літ так і цього року в місяці вересні відбудеться прилюдна збірка у грошах і натураліях на „Фонд Допомоги Українському Студентству“. Українське студентство, яке у великій більшості є неможливе, особливо тепер, у часі господарської кризи, знаходиться у скрутному положенні і масово звертається до Товариства Прихильників Освіти за поміччю. Наше Товариство вже від кількох літ несе нашому студентству як у краї так і закордоном матеріальну і моральну допомогу, даючи неможливим студентам і студенткам позички на прожиття і на студії та істощуючи своїми фондами для студентства Академічний Дім, дешеву харчівню, читальню, зразковий театр і т. д. Головним джерелом доходів товариства є прилюдна збірка, добровільні пожертви і субвенції. Однак ці фонди супроти потреби Т-ва поповнюються далеко невиспівачуно і тому Виділ Товариства звертається з горючим проханням до нашого громадянства, щоб масовим вступленням у члени Т-ва причинилися до поповнення його фондів. Технічним переведенням цих справ мусять зайнятися самі студенти,

які перебувають в часі ферій по цілому краю, можуть придбувати нових членів для Т-ва. В тій цілі Виділ товариства звертається у першу чергу до українського студентства, до українських студентських організацій і до поодиноких студентів, щоб у своєму власному інтересі: 1) творили по повітах збіркові комітети і повідомляли негайно письмово канцелярію Т-ва (Львів, Сувійського 21), скільки і на чий адресу виплатити збіркою грошей, щоб в той спосіб заради по одержанні дозволу могла було приступити до збіркової акції, 2) подати імена і прізвища студентів, які займаються придбанням членів до Т-ва, щоб можна було вислати їм відповідні інструкції, членські лавки і повноваження. Виділ Товариства сподіється, що студентські організації і поодинокі студенти самі у власному інтересі займуться широким цим справою і в той спосіб уможливають Т-ву вести далі успішно свою діяльність.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА:

Д-р Вол. Старосольський, д-р Роман Зубик,
в. о. голови, секретар.

чи ФРАНКО ПОВИНЕН МАТИ НАГРОБНИК?
Хто каже, що так, нехай пішле жертву до „Центробанку“ на вкладку ч. 9003. (чековеkonto ч. 143,467; дописати: „На будову надгробника Франка“).

НОВИНКИ

— В кожній українській хаті повинен бути портрет з одногого Укр. Арт. Портретового Завдання „Парнас“ Львів, Богданівка 2 б. Мистецька праця. Ціни конкурентні. 23.3—5

— Конфіскація „Діла“. Попереднє (150) число „Діла“ підлягає конфіскації за три місяці передодати статті пос. д-да Степана Барана „Поважне мовлення“. Це вже 25-а конфіскація нашого органу в цьому році.

— Провес 32 українців у Познані. Після мавжових трупів та арештувань серед українського студентства у Познані 23. та 24. IV. ц. р. опинилося за решіткою 32 українців. Усім закладають головну арешту. Свідство, яке вів слідчий суддя Алек. Сузд. д-р Богуш, уже закінчене. Після свідства випустили на волю: 1) Бережанського Віктора, 2) Ганушевського Мирона, 3) Гілдана Вол. Івана, 4) Крижанівського Петра, 5) Куніцького Модеста, 6) Заричського Данила, 7) Мальчикова Данила, 8) Миндюка Ярослава, 9) Макаруку Осипа, 10) Никорака Юрка, 11) Оробця Волод., 12) Островського Волод., 13) Островську Ярославу Дарію, 14) Оницьку Євгена, 15) Савича Петра, 16) Савчинівну Меланію, 17) Старосольську Улану, 18) Скодлополь Ромка, 19) Стародуба Волод., 20) Субтельного Богдана, 21) Рулевського Михайла, 22) Терлецьку Ольгу, 23) Сіквіну Дарку, 24) Павлюка Василя, 25) Федорова Василя, 27) Яримовича Богдана. Вей вони будуть відповісти за вільної стопи і є віддані під нагляд поліції. В тюрмі ще сидять: Пашкевич Лідка (головна обвинувачена), Гарасевич Леся, Гутишак Нестор, Медвідський Теодор та Зошук Степан. Провес 32-ох українських студентів відбудеться у вересні або жовтні ц. р. перед окружним судом. Боротися будуть українські адвокати з Галичини.

— VI. Унійний Конгрес у Велегралі відбудеться цього року в днях 13—17 липня. Це буде ювілейний Конгрес, бо саме тепер минає 25 літ від хвилі, коли о. Стоян, тоді посол до вієнського парламенту і будучий архієпископ Оломуниці, скликав уперше спеціалістів до Велегралу, щоб розвважити можливість злуки незалежних церков з католицькою. Цьогорічний Конгрес займеться спеціально справами авторитету Вселенських Соборів та авторитету церкви у східних і західних отців церкви. На цю тему предлажать реферати спеціалісти з різних національностей: єп. Д'Ербі, ректор Папського Східного Інституту в Римі, єп. Герман, Євфимій, Гордіаль і Тишкевич, професори тогож Інституту; монс. Грівец, проф. Інституту в Любляні; о. д-р Йосиф Саліп, ректор Духовної Академії у Львові; мт. Павлоський і Квятковський, професори варшавського університету; Ф. Дворник, проф. унів. у Празі; в. Васіла, проф. теол. в Оломуниці; о. Бенедиктин Де Меестер (Рим) і Бавер (Мінхен); проф. Камбер зі Сарєва і д-р Вілініський, австрійський релігійний. На Конгрес прийдуть також єпископи не тільки з Чехословаччини, але й з інших країн, а також представники вищого духовенства українського, польського та

югославянського. Душею Конгресу є наслідник пок. о. Стояна, оломунецький архієпископ Пречан. — Цьогорічний Унійний Конгрес був попереджений конгресом католицьких журналістів, що радив від 4. до 6. ц. м. в Оломуниці. А в день св. Кирила і Методія (5. ц. м.) посвятив архієп. Пречан нову римо-кат. церкву в Оломуниці, що її збудовано головню його коштами. В посвяченні тої церкви, що є під омофором св. Кирила й Методія, взяло участь понад 20 тисяч осіб.

— Поїздки наших єпископів за кордон. Преосв. єп. д-р Іван Буцько виїхав зі Львова до Ужгорода на єпископську консекрацію Преосв. Александра Стойки. — Преосв. єп. д-р Микола Чарнецький брав ураз із почотом участь в Євхаристійному Конгресі в Дебліні (Ірландія), що саме закінчився.

— З Українського Наукового Інституту в Берліні повідомляють, що в салі 51 берлінського університету відбудеться в понеділок 11. ц. м. в 8. год. веч. реферат доцента вієнського університету д-ра Ганса Коха на тему: „Схід і Захід як основа церковної історії східних словян“.

— Вистава Артура Шніка, яка міститиметься в салі львівської Бірки, буде закінчена в понеділок 11. ц. м. в год. 6. пополудні. Після того та сама окружна вистава переїде зі Львова до Трускавця й інших міст.

— Остріє стріляння відбуватиметься на Замарстиніві в днях 15, 22, 26 і 29 липня ц. р. Тому команда міста Львова повідомляє, що меж загрозою смуги для життя мешканців берегти будуть охоронні стежі. Стежі будуть видавати охоронні накази, яких слід придержуватися, аби не наразити свого життя.

— Чи фабрика у Винниках перерве працю? З Варшави прийшла вістка, що в найближчому часі перерве працю фабрика тютюну у Винниках, а навіть що вона буде зовсім знесена. Якби та вістка виявилася правдивою, то у Винниках стратить працю 700 осіб. Не диво, що серед робітників фабрики ця вістка викликала велике пригноблення. Варто замітити, що фабрика тютюну у Винниках — це найстарша фабрика на терені Галичини і продукувала колись найкращі сорти тютюну.

— Мука для голодних. Львівський воєвода д-р Рожницький видав доручення, щоб для голодних в Турчанщині вислати більшу скількість муки. Для населення ліського повіту, яке, як відомо, живе у крайній нужді, велів воєвода вислати зі Львова якусь скількість соли і нафти.

— Велика пожежа під Жовкою. В п'ятницю, 8. 7. ц. м. передполуднем грізна пожежа охопила село Дерезино. Спопелано до тла 3 хати, 9 столів, 6 ствен, 3 шопи і 7 штук худоби. Вогонь повстав у столі погорільця Гриня Прантив з невідомої причини.

— Лязання причини самогубства. Відомий банкір у Будапешті Моріс Беттельгайм, що наложив кілька днів тому руку на себе і згинув разом зі сестрою, вложив перед кількома роками своє майно, мільон доларів, в акції. Його діла, піддержувані малярським урядом і уряд ждан на позитивні висліди лязанської конференції. Коли прийшли перші вістки, що надій на успіхи переговорів там нема Беттельгайм застрелився.

— Причини розводів у Злуч. Державах. Число розводів у Злуч. Державах постійно зростає. Уряди поодиноких стейтів дають розводи з найрізноманітніших причин, нерідко дивовижних і доріжних. Пані Сварт із стейту Массачусеттс

домагалась розводу тому, що чоловік обкидав її мармелядою; пані Ріктер з Євансвіля (стейт Індіана) хоче розвестись із чоловіком тому, що він за багато читає біблію і не має часу продавати газети, а того живе. Самуель Гільберт із Бостону жалюється перед судом на жінку, що вона побивала його у джундлі, після того, як він виняв її з цієї японської атаччини на те, щоб вона могла боронитись перед бандітами. Чимало причин до розводу дають суперечки наслідком гри у бріджа.

— В церкві Премудрости Божої оо. Студентів у Кришчичах-колонії, заради за Личаківським двірцем, співатиме Службу Божу у вівторок 12. ц. м. (святий Петра і Павла) міш. хор радн. Купчинського. Початок Богослуження: 9. год. рано. Хто ще не був у тій чудовій церкві, має добру нагоду її оглянути, а при тому вислухати Сл. Божої і почути спів зразкового церковного хору.

— Кліматична станція для дівчат на Соколі коло Підлитої. Збірка учасниць 27. VII. год. 12.30 на станції Брошнів. Збірка учасниць, що йдуть через Львів, 27. VII. год. 6.30 Львів, головний дворінь у вестибюлі. Відїзд зі Львова в год. 7.31 поїздом на Стрий. Управл.

3 театру.

ТЕАТР НОВИН: 100% контра-Банди. Виступи ларшанського ревію-опереткового театру „Мініон“.

Театр невеличкий, разом з балетом всього 12 осіб, але програму має цікаву і добре виконану. На перше місце висуваються панове: Черманський, який є всестороннім актором і запевняє, при чому незалежно від Ярошного, та наш Ярослав Давидович, що мав на прем'єрі неабиякий успіх у дотепних монологіях, піснях і скечах. Знаменито вміє він теж наслідувати Круковського. З жінок вибивається в першу чергу добра співачка п. С. Таларіко, а також п. Клімкулна і Гжибовська.

З програми подобалися найбільше скечі: „Ім'янини Фанси“, „Тісні черевки“ і „Гвалту, варіят“, монолог „Весна“ (у виконанні Давидовича), прегарні сольоспіви п. С. Таларіко і танці влітку та виступи балету Конфрансієрку відправно п. Черманський. І. Н.

3 кіна.

КІНО ПАЛАС: „Париські ночі“.

Фільм зроблена тільки на те, щоб показати чарівного Анрі Гарра, який починає задовольняти своїм зверненням ангелом і двома трьома піснями. Заголовок обіцяє трохи за багато тим, що уявляють собі париські ночі з перцем і кількома смертельними гріхами. Це сентиментальна любовна історія з кількома краплинами гротеску та легкого гумору.

КІНО КАСІНО: „Льорель і Гарді“ і „Радіостанція В. П. Н.“

Два сім'яські брати Льорель і Гарді викликають бурю сміху самими мімами та рухами. Вони випробували два „тріки“: як оба не можуть погодитись на одній ліжці і як підбавляють себе, коли оба перелякани. Ця нова комедія ще раз повторяє той мотив „Радіостанція В. П. Н.“ — відомий 100-відсотковий американський сюжет із бандитом, що прикладається джентельменом. Усе булоб добре, якби ми не знали заздалегідь цієї наївної конспірації! м. р.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 6 липня ц. р. самбірське громадянство відпровало тліні останки до гробу емеритурядника і бувшого старшину У.Г.А. бл. п. Михайла Голдзему Кобилецького. Покійний, ще за австрійських часів відзначався високою українським патріотизмом і крихтальним характером, за що довгі літа мусів перебувати далеко від родинних сторін, як у Валовнях, Горинях і Рішаві. У трикутнику смерті на Великій Україні, як шістьдесятитрилітній старець переніс Голдзему страждання, а вернувши додому, хоча зазнавав чимраз більше на здоров'я, не тратив ніколи бодрости духа. Гаряча любов до свого народу, жертволюбність, чеснота і скромність це були головні риси його трудяшого життя. Покійний був членом усіх місцевих товариств, а місцеве громадянство втратило у ньому свідомого громадянина-українця. Рідна земля, для якої жертвував труд й життя, нехай буде йому пером. В. Я. П.

Юлія Чмола, вдова по греко-католицькому священникові, парохіві в Завидчу, пов. Радехів, заснула в Бозі по короткій та тяжкій недугі дня 8. ц. м. в Сокалі, пов. Камінька Струмилова. Похорони відбудуться в суботу 9. ц. м. в год. 6. вечором. В. Я. П.

.M. p.